

บทที่ 3

ลัทธิคลาสสิก (Classical School)

Adam Smith ได้ให้กำเนิดลัทธิคลาสสิก ดังกล่าวมาในบทที่ 2 ในนั้นได้อธิบายความหมายเหตุที่เกิดและแนวคิดเกี่ยวกับความมั่งคั่งและมูลค่าบ้างแล้ว หนังสือ The Wealth of Nations มีผู้ศึกษา จึงมีผู้อธิบายเพิ่มเติมเสริมต่อให้กว้างขวางขึ้น ทั้งในอังกฤษเองและฝรั่งเศส ซึ่งมีอาณาเขตติดต่อกัน ควรจะได้ทราบแนวคิด กฎและทฤษฎีต่าง ๆ ของกลุ่มคลาสสิกนี้ ในบทนี้

Jean Baptiste Say (1767 - 1832) ชาวฝรั่งเศส

หนังสือของ Smith ได้แปลเป็นภาษาฝรั่งเศส ปี 1779 Say จึงได้นำมาศึกษาเป็นแนวคิดในการอธิบายทฤษฎีของเขา

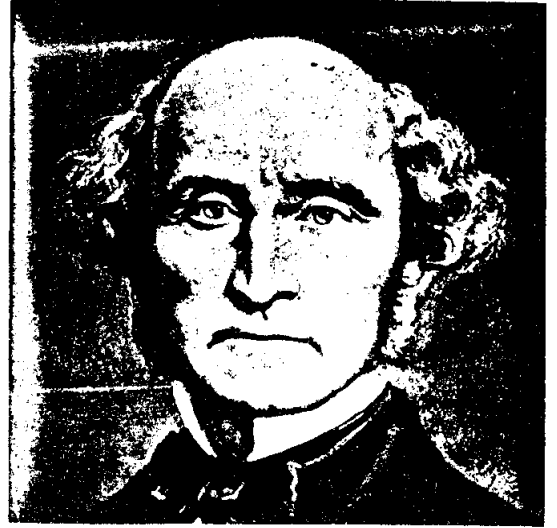
กฎของ Say (Say's law of market)

Say ได้ตั้งกฎของเขาขึ้นมีใจความว่า ซัพพลายทำให้เกิดมีมานด์ (Supply creates its own demand) สินค้าผลิตขึ้น (ซัพพลาย) เพื่อผู้ผลิตเองและผู้อื่นใช้และบริโภค ผลิตขึ้นไม่มากนัก เพื่อทดลองดูว่ามีผู้ซื้อไปหมดไหม สมัยก่อนยังไม่ค่อยใช้เครื่องมือที่มีคุณภาพสูงจะผลิต

Jean-Baptiste Say

John Stuart Mill

ได้เพียงจำนวนน้อย จึงมีผู้ซื้อไปใช้ (ดีมานด์) หมด สมมุติว่า นาย ก. เลี้ยงไก่เพื่อเก็บไข่ขาย ตนจะนำมารับประทาน (ดีมานด์) และนำไปขาย (ซัพพลาย) มีคนมาซื้อ (ดีมานด์) ไปจนหมด นาย ก. นำเงินนั้นไปซื้ออาหารไก่ และสินค้าอื่นที่ต้องใช้ เมื่อขายออกดี เขาจะคิดขยายกิจการใหญ่ขึ้น จึงต้องการสิ่งที่จะทำเล้าไก่และซื้อลูกไก่เพิ่ม อาหารไก่ก็ต้องซื้อเพิ่ม (จึงเป็นการทำให้เกิดดีมานด์ในตัวเอง) สินค้าบางอย่างที่คนไม่นิยมใช้อาจมีเหลือ (เช่นหมวก) แต่ในระยะนานไปจะขายหมดเอง (หมวกขายได้เมื่ออากาศหนาว) บางแห่งอาจมีไข่บริโภคไม่พอ จะมีผู้คิดเลี้ยงไก่ขึ้น หรือ นาย ก. คิดส่งไข่มาขายให้ ในระยะยาวจะมีไข่พอบริโภคเอง จึงกล่าวได้ว่า ในระบบเสรีแบบคลาสสิก ซัพพลายทำให้เกิดดีมานด์ หรืออีกนัยหนึ่งซัพพลายเท่ากับดีมานด์ สินค้าผลิตขึ้นมาจะขายได้จนหมด แต่มาสมัยใหม่ เครื่องมือผลิตมีสมรรถภาพและผลิตแบบใช้เครื่องจักรอัตโนมัติ ผลิตสินค้าได้มาก จนมีสินค้าค้างสต็อกอีกมาก กฎนี้อาจไม่เป็นจริงเสมอไป

JEAN BAPTISTE SAY

1767-1832

"Law of Markets"

Say's major work, entitled *Treatise on Political Economy*, was the first popular book on economics published on the European continent. But Say was more than a popularizer of other men's ideas. The terminology he developed and the approach he employed in dividing economic activity into the production, distribution, and consumption of wealth have become classic. Indeed, the definition of economics found in virtually all dictionaries today is basically a description of this division first evolved by Say.

In his own time, Say was probably best known as the man who systematized the concepts formulated by Adam Smith and introduced them to French readers. His success at this task was evidenced by the influence he had among other scholars of his time: he became the founder of his own school of thought -- the so-called "liberal optimistic school" -- which dominated economic thinking in France for most of the nineteenth century.

Say regarded economics as a natural science and assumed that wealth is created, distributed, and consumed in accordance with the laws of nature and without the necessity for any government interference. His famous Law of Markets (*loi des débouchés*) reflected the fact that he was seeking "natural" equilibrium forces in economics along the lines of those that are encountered in physics. He thought of economics as a positive science yielding no ethical evaluations or empirical directions to legislators, and went far beyond Adam Smith in his aversion to government control, claiming that it was objectionable even when it was indispensable.

Say's Law of Markets, asserting the impossibility of general overproduction, dominated nineteenth-century economic thought. Although he expressed the Law under simplified assumptions of a barter economy engaged in free competition, Say's Law was usually interpreted literally as a description of the actual operation of the economy. Consequently, business cycles were regarded as temporary disturbances from the long-run tendencies toward general stability.

It is important to understand that Say did not regard temporary overproduction of a particular commodity as impossible. It was the notion of general overproduction that he denied. In his words: "... the glut of a particular commodity arises from its having outrun the total demand for it. Such temporary gluts can be corrected if government interference ceases: 'No sooner is the cause of this political disease removed, than the means of production feel a natural impulse

Radio Times Hulton Picture Library

towards the vacant channels, the replenishment of which requires a quantity of labour equal to that which produced them. The total supply of products and the total demand for them must of necessity be equal, for the total demand is nothing but the whole mass of commodities which have been produced: a general congestion would consequently be an absurdity.

Say's Law did not go unchallenged by a few nineteenth-century dissenters, but it was not until 1936, more than one hundred years later, that the Law of Markets was given its final quietus by John Maynard Keynes in his *General Theory of Employment, Interest and Money*.

Thomas Robert Malthus (1766-1834)

Malthus ในเรื่องประชากร

เป็นนักเศรษฐศาสตร์สำนักคลาสสิกคนสำคัญ ชาวอังกฤษและเป็นนักบวชได้เขียนหนังสือเรื่อง Principle of Population (1798) ทฤษฎีประชากรเป็นที่กล่าวขวัญมาจนทุกวันนี้ เมื่อพูดถึงปัญหาประชากรแล้ว มักจะกล่าวถึงทฤษฎีนี้

ประชากรในยุโรปสมัยนั้นเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วจนทำให้วิตกว่าอาหารจะไม่พอเลี้ยง อันเป็นเหตุให้ Malthus เขียนหนังสือของเขาขึ้น กล่าวถึงว่า ถ้าปล่อยตามธรรมชาติ ประชากรจะเพิ่มเป็นทบทวี (geometric progression) คือเพิ่ม 1, 2, 4, 6, 8, 16, 32, ฯลฯ ส่วนอาหารจะเพิ่มแบบนับ (arithmetic progression) คือ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, ฯลฯ อีกนัยหนึ่งประชากรเพิ่มเร็วกว่าอาหารและจะเพิ่มเป็น 2 เท่าในเวลา 25 ปี ประชากรจะได้รับการเลี้ยงดูพอประทังชีวิต (kept down to the level of subsistence)

เรื่องประชากรของ Malthus ถือว่าคลาสสิกเพราะ เมื่อปล่อยให้ไปเองไม่มีผู้ใดแทรกแซงประชากรก็เพิ่ม

เขายังเห็นต่อไปว่า การยับยั้งไม่ให้ประชากรเพิ่มเร็วด้วยวิธี

(1) การยับยั้งโดยธรรมชาติ (positive check) โดยปล่อยให้ไปตามธรรมชาติก็จะเกิดการตาย เช่น โรคระบาด, สงคราม, มาลาเรีย เป็นต้น

(2) การยับยั้งโดยทางป้องกัน (preventive check) ตามสัญชาตญาณของมนุษย์ในการอยู่รอด มักป้องกันตัวเอง ทำให้อัตราเกิดลดลง เช่น รู้ว่าคนเกิดมากจะชลอการแต่งงาน ทำแท้ง เป็นต้นเพื่อให้จำง่ายขอทำเป็นตาราง

Thomas Robert Malthus (1766–1834). Known for his pessimistic views on population, Malthus has had a modern revival as over-population has become a global problem.

การยับยั้งการเพิ่มขึ้นของประชากร

Positive checks (factors increasing deaths)	Preventive checks (factors reducing births)
War Famine เป็นโรคขาดธาตุอาหาร Pestilence โรคระบาด	Moral restraint ข้อจำกัดทางศีลธรรม Comtraceptionคุมกำเนิด abortion ทำแท้ง

ประชากรจะเพิ่มขึ้นเมื่อสิ่งยับยั้งมีน้อยกว่า ผู้ทำให้เกิด (procreation) ในทางตรงข้าม
ประชากรจะลดเมื่อสิ่งยับยั้งมีอิทธิพลเหนือกว่า ผู้ทำให้เกิด

ทฤษฎีประชากรของ Malthus เป็นจริงเพียงใด

Malthus เชื่อแน่ว่าเป็นสิ่งหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่ประชากรเพิ่มเร็วกว่าอาหารจนทำให้เศรษฐกิจอยู่ในระดับพอประทังชีวิต (subsistence economy) แต่ก็มีคนอีกจำนวนมากเห็นว่าความคิดเห็นของ Malthus เป็นเพียง (1) คำทำนาย พิสูจน์ว่าไม่เป็นจริงได้อยู่ เช่น ประชากรในประเทศพัฒนาที่ซึ่งอาหารอุดมสมบูรณ์ อัตราเพิ่มของประชากรกลับลดลง สหรัฐอเมริกา อัตราเพิ่มประชากรเพิ่ม 0.8% (2) คนเกิดเร็วกว่าอาหารเป็นจริงในบางถิ่นที่ไม่ค่อยพัฒนา แต่ในถิ่นพัฒนาอาหารเพิ่มเร็วกว่าประชากร เพราะใช้เครื่องจักรสมัยใหม่และใช้พันธุ์ดกตลอดจนใช้ปุ๋ย

แต่มีคนเป็นห่วงประชากรเพิ่มเร็ว เพราะสิ่งยับยั้งเกิดขึ้นน้อย ไม่มีสงคราม หรือโรคระบาดลงมาทำลายมนุษยชาติมานานแล้ว หลายประเทศให้มีการวางแผนครอบครัวเพื่อยับยั้งให้คนเกิดน้อยลง เศรษฐกิจจะได้พัฒนาไปเร็ว อันเป็นเหตุผลของรัฐบาล เหตุผลส่วนบุคคลเพราะต้องการจำกัดจำนวนบุตรไม่ใช่เพราะไม่มีเงินเลี้ยงดู แต่เพราะอาชีพต้องย้ายไปมา หรืออยากมีเสรีภาพที่ไม่ต้องมีห่วงคือ มีลูก บางคนเพื่อรักษาสุขภาพของแม่ เพราะคลอดลูกมากทำให้ร่างกายไม่สมบูรณ์ได้

ทฤษฎีเศรษฐกิจตกต่ำ เพราะผลิตสินค้าล้นเหลือของ Malthus Theory of Glut and Depression

นักธุรกิจมีกำไรจึงสะสมทุน ขยายโรงงานผลิตสินค้าจำนวนมาก หาผู้ซื้อไม่ได้ จึงเกิดสินค้าล้น (gluts) เศรษฐกิจตกต่ำ ต้องให้คนงานออก เกิดความยากจนและทุกข์ทรมาน ที่เห็นตัวอย่างในอังกฤษขณะนั้น Malthus จึงเห็นควรคิดแก้ เขาแบ่งคนออกเป็น 3 กลุ่มเช่นเดียวกับ Ricardo

- 1) คนงาน (laborer) จะใช้จ่ายรายได้ของเขาหมด เพราะได้รับพอประทังชีพ
- 2) นายทุน (capitalist) จะสะสมทุนมากจนไม่รู้จะนำไปทำอะไร คิดแต่ขยายกิจการของตนออก เพื่อผลิตสินค้าได้มาก
- 3) เจ้าของที่ดิน (landlord) ได้รับค่าเช่าอย่างสบายเป็นประจำ จึงชอบอยู่อย่างสุขสบาย ใช้จ่ายรายได้นี้เพื่อความสุขส่วนตัว เช่น จ้างคนใช้ เพื่อบริการส่วนตัว, งานสังคมสงเคราะห์, เพื่อศิลปวัฒนธรรม, การศึกษาของตนและครอบครัว

นายทุนสะสมทุนมากเพื่อลงทุนผลิตสินค้าประเภททุนใหม่ และใช้เทคโนโลยีใหม่ จึงมีรายได้สูง โดยเฉพาะเมื่อเศรษฐกิจเฟื่องฟู ด้วยการผลิตได้มากจนล้นเหลือ เศรษฐกิจจะตกต่ำ

การแก้ Malthus เห็นว่าควรหาทางลดกำไร แต่เพิ่มค่าจ้าง ในขณะที่ประชากรเพิ่ม ค่าจ้างจะตกมาอยู่ระดับพอประทังชีพอีก

David Ricardo (1772-1823)

ทฤษฎีค่าเช่าของ Ricardo

ได้แก่ทฤษฎีที่ว่า ค่าเช่าเกิดจากความแตกต่างของที่ดิน (Ricardo's Differential Theory of Rent) เขาเป็นคนแรกที่อธิบายถึง

Ricardo ให้คำจำกัดความค่าเช่าได้แก่ค่าที่ได้ใช้ที่ดินซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่สามารถทำลายได้และมีอยู่ตามธรรมชาติ โดยคิดจากส่วนแตกต่างระหว่างที่ดินดีหรือสมบูรณ์กว่ากับที่ดินที่เลวลงไป ที่ดินเลวไม่เหมาะแก่การใช้เพาะปลูก จะยังไม่มีค่าเช่า เพราะทุกคนเข้าจับจองทำกินได้ ถือเป็นกรรมสิทธิ์ของตนก็ได้

David Ricardo (๑๗๗๒—๑๘๒๓) เป็นผู้อธิบายเรื่องค่าเช่าว่าเป็นส่วนเกินที่เหลือจ่ายให้แก่ปัจจัยการผลิตอื่นแล้ว ตกเป็นค่าเช่า อกรชาเช่า และชาวอกทำให้อาหารราคาสูงขึ้น ค่าเช่าแพงขึ้น และที่ดินหายากขึ้นเนื่องจากมีผู้ต้องการที่ดินทำการเพาะปลูกมากขึ้น

ที่ดินแลวในความหมายของเขาคือ ที่ยังไม่มีผู้เข้าทำกิน เป็นที่รกร้างว่างเปล่า รก เพราะเป็นป่าว่างเปล่าเพราะที่ดินคิม, เบรียว, ขาดปุ๋ย ต้องปรับปรุงที่ดินใหม่ จึงจะใช้เพาะปลูกได้ ตั้งอยู่ในทำเลไม่เหมาะสมแก่การเพาะปลูก เพราะแห้งแล้งดินแตกกระแวง น้ำเข้าไม่ถึง หรืออยู่ห่างไกลชุมชน เข้าถึงได้ยาก จะไปทำการเพาะปลูกต้องเดินครึ่งค่อนวัน ใช้เวลานาน แล้วยังใช้ทุนและแรงงานมาก หากจะนำมาเพาะปลูก เช่นขุดคลอง ทดน้ำเข้าไปทำถนนไปถึง ถางป่า ใส่ปุ๋ย เป็นต้น ความแลวของที่ดิน ยังคิดจากผลตอบแทนที่ลดน้อยถอยลง เพราะใช้เพาะปลูกนาน ดินเริ่มจืด ขาดปุ๋ย จึงเพาะปลูกได้ผลผลิตน้อย

ส่วนที่ดินดีเป็นที่อุดมสมบูรณ์ ใช้เพาะปลูกได้ผลผลิตสูง ลงทุนต่ำ เป็นตรงข้ามกับที่ดินแลว

ใช้อะไรวัดความแตกต่างระหว่างที่ดินดีกับที่ดินแลว? ใช้ผลผลิตรวม ที่ดินแปลงใดผลิตได้มากกว่าก็เป็นดินดี ใช้ผลผลิตเพิ่ม หากที่ดินแปลงใด ผลผลิตเพิ่มลดลง หมายถึงผลที่ได้ลดน้อยถอยลง และใช้ต้นทุนที่นำไปลงน้อยกว่าแปลงอื่น ย่อมเป็นที่ดินที่ดี มีความอุดมสมบูรณ์กว่าแล้วนำมาจัดลำดับที่ดินดี สมบูรณ์ที่ 1, 2, 3 และอื่น ๆ ลดหลั่นกันไป

ขอยกตัวอย่างจากตารางข้างล่างนี้

ตารางที่ 1

ลำดับที่ดินดีหรือสมบูรณ์ที่สุด (fertile land) ชั้น 1 ลดหลั่นลงไปตามลำดับ

ลงทุนและ แรงงาน (หน่วย)	ที่ดินชั้น 1 ดีหรือ สมบูรณ์ที่สุด		ที่ดินชั้น 2 สมบูรณ์ลดลง		ที่ดินชั้น 3 สมบูรณ์ลดลงอีก		ที่ดินชั้น 4 สมบูรณ์ลดลงอีก	
	TP ถึง	MP ถึง	TP ถึง	MP ถึง	TP ถึง	MP ถึง	TP ถึง	MP ถึง
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	100	100	90	90	80	80	70	70
2	190	90	170	80	150	70	130	60
3	270	80	240	70	210	60	180	50
4	340	70	300	60	260	50	220	40

TP = total product ผลผลิตรวม

MP = Marginal product ผลผลิตเพิ่ม ต่อหน่วย

ให้ข้อ 1 เป็นการใช้ทุนแรงงานเพิ่มขึ้นทีละหน่วย จาก 1 ถึง 4 หน่วย ข้อ 2 ถึง 9 จัดที่ดินออกเป็นชั้น ๆ ชั้นที่ 1 ที่ดินดีหรือสมบูรณ์ที่สุด ชั้น 2, 3, 4, ดีลดลงไปตามลำดับ ผลผลิตเพิ่ม (marginal product = MP) หมายถึงส่วนที่เพิ่มเนื่องจากใช้ทุนและแรงงานเพิ่มขึ้น 1 หน่วย หาโดยนำ TP ตัวล่างตั้งลบด้วยตัวบน สมมุติทุนและแรงงานปัจจัยการผลิต 1 หน่วยผลิตได้ TP = ข้าว 100 ถัง ใช้ปัจจัยการผลิตเพิ่มอีก 1 หน่วยเป็น 2 หน่วยได้ TP = ข้าว 190 ถัง จึงเป็น MP = ข้าว 90 = 190 - 100 ถัง ข้อ TP ผลผลิตรวมทุกข้อจำนวนเพิ่มขึ้น ส่วน MP ผลผลิตเพิ่มทุกข้อจำนวนลดน้อยถอยลง ซึ่งหมายถึงผลตอบแทนลดน้อยถอยลง (diminishing returns) เมื่อใช้ทุนและแรงงานเพิ่ม(ปัจจัยการผลิต) แต่ที่ดินยังเท่าเดิม (intensive margin) หรือใช้ทุนและแรงงานเพิ่มพร้อมทั้งขยายเนื้อที่ดินออกไปแต่เป็นที่ดินเลวกว่า (extensive margin) ค่าเช่าเป็นเท่าไร?

ถ้าเป็นการใช้ทุนและแรงงานเพิ่ม แต่ที่ดินยังคงเดิม (intensive margin) ตามตารางที่ 1 ข้างบน ที่ดินชั้น 1 ซึ่งเป็นที่ดินสมบูรณ์ที่สุดใช้เพาะปลูกข้าว ครั้งแรกใช้ปัจจัยการผลิต 1 หน่วยค่าเช่ายังไม่มี MP = 100 ถัง ครั้งที่ 2 ใช้ปัจจัยการผลิต 2 หน่วย มี MP = 90 ถัง จึงเกิดค่าเช่าขึ้นคือ $100 - 90 = 10$ ถัง หากใช้เพาะปลูกครั้งที่ 3 อีก ได้ MP = 80 ถัง โดยใช้ปัจจัยการผลิตเพิ่มเป็น 3 หน่วย ค่าเช่าจะเป็น $100 - 80 + 90 - 80 = 30$ ถัง คำนวณหาค่าเช่าทำนองนี้เรื่อยไป

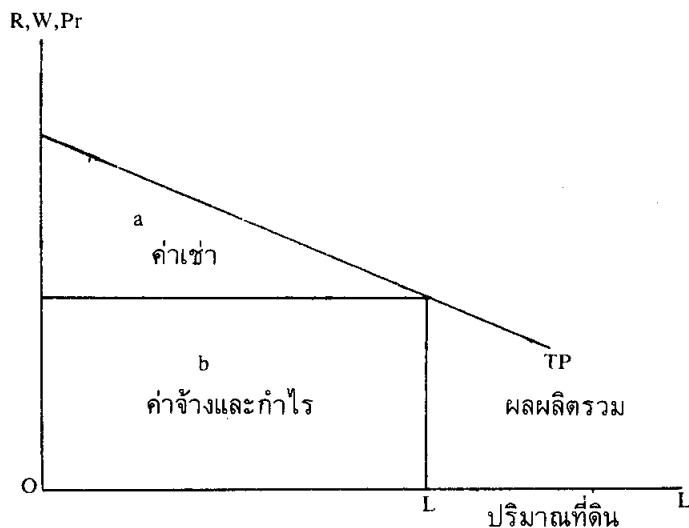
ถ้าเป็นการใช้ทุนและแรงงานเพิ่ม (input) พร้อมทั้งขยายเนื้อที่ดินออกไป ไปสู่ที่ดินเลวกว่า (extensive margin) ค่าเช่าจะเท่ากับส่วนแตกต่างระหว่างผลผลิตของที่ดินสมบูรณ์ที่สุด กับที่ดินสมบูรณ์น้อยลงไป ตัวอย่างตามตารางข้างบน นำที่ดินชั้น 1 และ 2 มาใช้ปลูกข้าว โดยใช้แรงงานและทุน 3 หน่วย ที่ดินชั้น 1 ได้ค่าเช่า $270 - 210 = 60$ ถัง ที่ดินชั้น 2 ได้ค่าเช่า $240 - 210 = 30$ ถัง ส่วนที่ดินลวนนั้นยังเป็นป่าเขาอยู่ ยังไม่มีค่าเช่า ต่อมาเมื่อที่ดินหายากเข้าจึงนำมาเพาะปลูกเป็นที่ดินชั้น 3 ชั้น 4 ตามลำดับคำนวณค่าเช่าเช่นเดียวกัน

หากจะคำนวณค่าเช่าออกมาเป็นเงินสมมุติให้ข้าวถึงละ 1 บาท ค่าเช่าก็ได้เท่ากับจำนวนถังคือ 30 ถัง ค่าเช่าก็ 30 บาท

เมื่อผลตอบแทนได้ลดน้อยถอยลง ควรผลิตโดยใช้แรงงานและทุนกี่หน่วย จึงจะได้กำไรสูงสุด? ตามที่ได้ศึกษามากว่าการผลิตที่ให้กำไรสูงสุดคือระดับที่ รายได้ที่เพิ่มเข้ามา $MR =$ ต้นทุนที่เพิ่มเข้ามา MC สมมุติให้ MC คือ ค่าของทุนและแรงงานเป็น 70 บาท จึงหา MR ที่คำนวณได้ 70 บาท $MR = MP \times$ ราคาข้าว ข้าวถึงละ 1 บาท ดังนั้น การผลิตโดยใช้ที่ดินชั้น 1 ระดับที่ใช้ทุนและแรงงาน 4 หน่วย $MP = 70$ ถึง จึงเป็น $MR = 70$ บาทเท่ากับ $MC = 70$ บาท ดังนั้น ควรผลิตโดยใช้แรงงานและทุน 4 หน่วย สำหรับที่ดินชั้น 1 จึงจะได้กำไรสูงสุด, ที่ดินชั้น 2 ระดับใช้แรงงานและทุน 3 หน่วย, ที่ดินชั้น 3 ระดับ 2 หน่วย ที่ดินชั้น 4 ระดับ 1 หน่วย, จึงจะเป็นการผลิตที่ได้กำไรสูงสุด คือระดับที่ $MP = 70$ ถึง

ทฤษฎีกำไรของ Ricardo

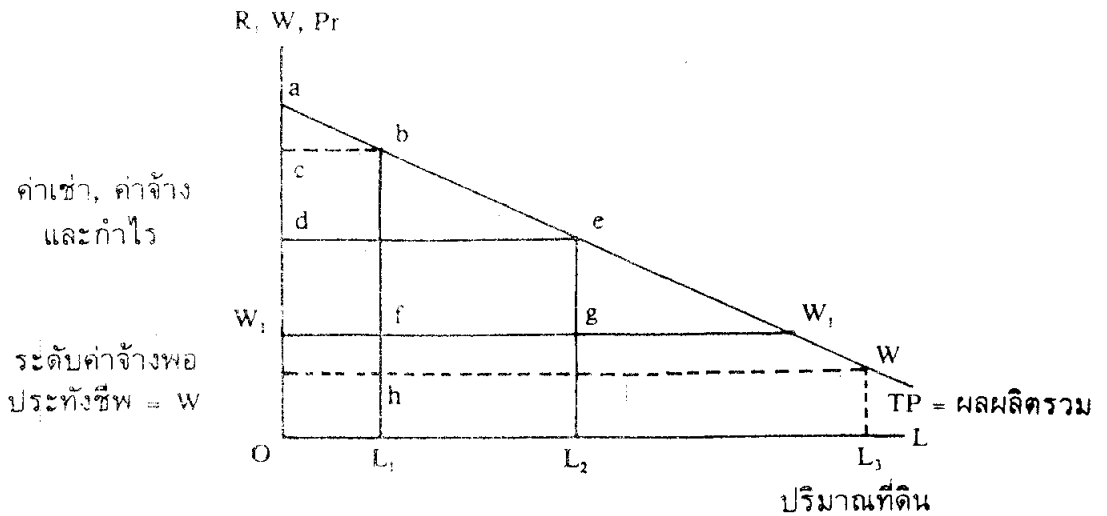
Ricardo จำแนกบุคคลที่มีส่วนในการผลิตเป็น 3 กลุ่มคือ เจ้าของที่ดิน (landlord) นายทุน (capitalist) และคนงาน (laborer) รวมกันทำการผลิตเมล็ดพืช กำไรคือส่วนเกิน (surplus) ที่เหลือจากแบ่งให้เป็นค่าเช่าและค่าจ้าง เพื่อให้มีกำไรนายทุนจะเช่าที่ดินที่สมบูรณ์ ทำการเพาะปลูก เมื่อหักค่าเช่าให้เจ้าของที่ดินและค่าจ้างพอประทังชีพให้แก่คนงานแล้ว เหลือตกเป็นกำไรแก่นายทุน เมื่อผลผลิตลด ค่าจ้างคงเดิม กำไรจะพลอยลดด้วย บุคคล 3 กลุ่มจะได้รับการแบ่งสรรเป็นค่าเช่า กำไร และค่าจ้างเท่าใด ทำเป็นกราฟได้

ให้เส้นนอน OL วัดปริมาณที่ดินเส้นตั้ง OR วัดค่าเช่า ค่าจ้าง และกำไร เส้น TP = total product วัดผลผลิตรวม ผลผลิตรวมเป็นเส้นลาดต่ำลง เพราะที่ดินที่มีความสมบูรณ์ที่สุดใช้เพาะปลูกก่อน จึงเหลือเป็นที่ดินสมบรูณ์น้อยลงลดหลั่นกันไป และอาจเป็นเพราะผลที่ได้ลดน้อยถอยลง

ตรงยอดเนื้อที่สามเหลี่ยม a ให้เป็นค่าเช่า เนื้อที่สี่เหลี่ยม b เป็นค่าจ้างและกำไร กำไรเป็นเท่าไร? ก็ต้องตัดค่าจ้างออก เพราะกำไรเป็นส่วนเกิน (surplus) เหลือจากให้คนอื่นแล้ว จึงเป็นกำไรตกแก่นายทุนหรือผู้ประกอบการ

นายทุนเมื่อมีกำไรจะสะสมทุน เพื่อนำไปลงมากขึ้น ซึ่งมีผลให้เกิดความต้องการแรงงานเพิ่ม ค่าจ้างจะเพิ่มสูงกว่าระดับพอประทังชีพ (subsistence) เมื่อกินดีประชากรยิ่งเพิ่ม ทรายใดที่นายทุนยังแสวงหากำไรต่อไปไม่มีที่สิ้นสุด สักวันหนึ่งจะเกิดความลำบาก เพราะผลผลิตทางเกษตรลด ตามกฎผลที่ได้ย่อมลดน้อยถอยลงและย้ายไปที่ดินแลลง ประกอบกับค่าเช่าบีบบังกำไรให้เหลือน้อยหรือหมดไป Ricardo ได้อธิบายซึ่งนำมาทำกราฟ โดยนำจากข้างบนมาเสริมต่อได้ดังนี้

ให้ ww เป็นเส้นระดับค่าจ้างพอประทังชีพ เส้น $w_1 w_1$ เป็นระดับค่าจ้างที่ได้รับจริง

เมื่อนำที่ดิน OL_1 สมบูรณ์ที่สุดใช้เพาะปลูก abc ที่เป็นสามเหลี่ยมยอดเป็นค่าเช่า $OL_1 f W_1$ เป็นค่าจ้างที่ได้รับ สูงกว่าค่าจ้างระดับพอประทังชีพอยู่ $W h f W_1$ ส่วนเกินหรือที่เหลือเป็นกำไรคือสี่เหลี่ยม $W_1 f b c$ เป็นเหตุให้ประชากรเพิ่ม จึงต้องการที่ดินนำมาเพาะปลูกเพิ่มจะได้มีอาหารพอเลี้ยง

ได้นำเอาที่ดิน OL_2 เข้ามาผลิต ทำให้เกิดค่าเช่า $a d e$ เกิดค่าจ้าง $OL_2 g W_1$ ส่วนเกินเป็นกำไรคือสี่เหลี่ยม $W_1 g e d$ สังเกตว่าค่าเช่าเพิ่มมาก ค่าจ้างคงเดิมโดยเฉลี่ย แต่กำไรถูกบีบให้เหลือน้อย

ต่อมาได้นำที่ดินมาใช้เพิ่มขึ้น เพราะนายทุนยังแสวงหากำไรไม่มีที่สิ้นสุด จะเกิดความลำบาก เพราะผลผลิตลดย้ายไปสู่ที่ดินแลเป็นระดับ OL_3 ค่าเช่าเพิ่มมากเป็นสามเหลี่ยม $W W a$ บีบทั้งค่าจ้างเหลือระดับพอประทังชีพคือ $OL_3 W W$ แล้วยังบีบกำไรไม่เหลือเลย

นายทุนในที่นี้คือเกษตรกรที่เช่าที่ดินของเจ้าของที่ดินทำกิน จึงยังทุกข์เข็ญ เพราะถูกบีบเอาค่าเช่าทั้งที่ผลิตได้น้อย เมื่อเกษตรกรไม่มีกำไรการสะสมทุนก็ไม่มี เศรษฐกิจพัฒนาได้ช้า ทำให้สวัสดิการสังคมเลวลง

Senior กับปัญหาแรงงานและความยากจน

ระหว่างปี 1829-1842 อังกฤษประสบกับปัญหาแรงงาน คนงานถูกมองในฐานะที่ต่ำต้อย (subhuman) ถูกกดขี่ขูดรีดเอาเปรียบจากฝ่ายนายจ้าง คนงานจึงอยู่ในกลุ่มคนยากจน เกิดความสำนึกว่าตนจะต้องต่อสู้เพื่อเอาตัวรอด ได้จัดรวมกลุ่มเป็นแบบสหภาพแรงงาน มีการนัดหยุดงาน ก่อจลาจล และก่อวินาศกรรม แต่ก็ถูกฝ่ายนายจ้างระงับหรือกดไว้อยู่บ่อย ๆ รัฐบาลจึงได้ออกกฎหมายความยากจน (Poor Law) เพื่อช่วยเหลือคนยากจนและผู้ว่างงานโดยวิธีให้เบี้ยเลี้ยงแก่ครอบครัว

Senior ได้เฝ้าสังเกต และไปบรรยายแสดงความเห็นชี้ถึงเหตุและแนววิธีแก้ความยากจน เขาเชื่อว่ากฎหมายความยากจนดังกล่าวมีส่วนเสียคือ คนงานลดความกระตือรือร้นที่จะทำงาน มีความอึดเหนี่ยวเพราะมีสิทธิที่จะได้เงินเลี้ยงชีพแม้ว่างงาน ความเกี่ยวพันระหว่างคนงานกับนายจ้างผิดจากปกติ คนงานโกรธแค้น คุกคามต่อระบบทุนนิยม ควรได้แก้ไขกฎหมายนี้

(1) ให้สหภาพแรงงานต่อสู้เพื่อได้ค่าจ้างพอกับความจำเป็น แทนที่จะปล่อยให้ต่อรองกันเอง จึงได้เกิดการนัดหยุดงานในทางใต้ของอังกฤษ

(2) ให้นายจ้างจ่ายค่าจ้างสูงขึ้นแทนค่าเบี้ยเลี้ยงแก่ครอบครัวคนยากจนให้เพียงพอแก่การครองชีพโดยมีกองทุนค่าจ้าง (wage-fund) เพิ่มขึ้นได้ด้วยคนงานทำงานมีผลผลิตเพิ่ม หรือมิฉะนั้นก็ต้องลดจำนวนคนงานลง การจะเพิ่มผลผลิตได้ต้อง (ก) ให้มีการค้าเสรีมากขึ้น และมีการสะสมทุนนำไปลงทุนขยายกิจการ (ข) แก้กฎหมายความยากจนให้นายจ้างจ่ายค่าจ้างพอกับการครองชีพ คนงานจะได้มีกำลังใจขยันทำงาน

(3) คนงานจะต้องรับงานที่มีในตลาด ไม่เลือกงาน

(4) ผู้ที่หางานไม่ได้จะได้รับการสงเคราะห์เพียงเล็กน้อย เพื่อกันความอดอยากเท่านั้น โดยจ่ายต่ำกว่าค่าจ้างต่ำสุดของคนงาน เพื่อให้เขาวิ่งเต้นหางานและไม่เลือกงาน

ข้อเสนอของ Senior ในเรื่องเศรษฐกิจการเมือง

ในหนังสือ Political Economy ที่เขาเขียนขึ้นปี 1836 ได้กล่าวถึงวิธีวิเคราะห์และรวบรวมข้อมูล เขาพบว่านักเศรษฐศาสตร์มักวิเคราะห์แก้ปัญหาสวัสดิการทางสังคม

(social welfare) เพื่อให้ประชาชนมีความสุขความพอใจยิ่งกว่าทางแสวงหาทรัพย์สินความร่ำรวย เขาใช้หลักเหตุผลเพื่อพิสูจน์สมมติฐาน (deductive logic) ด้วยการเก็บข้อมูล (empirical principle) สนับสนุนให้เป็นวิทยาศาสตร์มากขึ้น จึงทำข้อเสนอเพื่อทำการวิเคราะห์ 4 ข้อ ในทางเศรษฐกิจการเมืองเขาเห็นว่าข้อเสนอนี้เป็นจริงจากประสบการณ์ของเขาและข้อมูลที่เขากลับและทำการวิเคราะห์ข้อเสนอนี้คือ

1. มนุษย์ต้องการความพอใจสูงสุดหรือประโยชน์สูงสุดจากราคาสินค้าสูงและผลิตได้มาก (utility maximization, prices and gluts)

เพราะทุกคนปรารถนาที่จะได้รับความมั่นคงเพิ่มขึ้น โดยการเสียสละน้อยที่สุดตามหลักประโยชน์สูงสุด (utility maximization) ในการประกอบธุรกิจ จึงใช้วิธีคิดหาเหตุผลและใช้วิธี คำนวณหามูลค่า ความพอใจและประโยชน์

ในเรื่องราคาเขาเห็นว่า ประโยชน์หรือความพอใจของบุคคลเกิดจากการได้กินได้ใช้สินค้าต่าง ๆ มากกว่าที่จะคำนึงถึงแรงงานใช้ผลิตมัน สินค้าแลกเปลี่ยนกันตามสัดส่วนของความพอใจมากหรือน้อย ความพอใจหรือประโยชน์ จึงกำหนดราคา สินค้าใดทำความพอใจให้แก่ผู้ใช้มากก็จะมีราคาแพง

สินค้าล้นตลาด (gluts) จนเกิดเศรษฐกิจตกต่ำ เพราะผลิตได้มากนั้นเป็นไปไม่ได้ หากคนยังมีเท่าไรไม่รู้จักพอ จึงควรผลิตสินค้าขึ้นไว้มากนั้นแหละดี

2. สวัสดิการแก่คนงานและประชากร (population and worker's welfare)

Senior เชื่อว่า ทรายไต่ที่ศีลธรรมของคนยังไม่ดีขึ้น ความทุกข์เข็ญจะยังคงมีอยู่เขาเชื่อว่าชาวอังกฤษมีศีลธรรมดีขึ้นอยู่ แต่น่าจะดีขึ้นมากกว่านี้ หลังปี 1830 ที่เกิดมีการนัดหยุดงาน คนงานอังกฤษยังยากจนอยู่ เขาเห็นว่าการที่จะลดความยากจนให้ได้ผล ด้วยการยกระดับศีลธรรมและความฉลาดของคนงาน ความเป็นผู้ดี ความนับถือตนเอง และมีสัมมาคารวะของคนงาน ที่จะต้องทำให้เกิดขึ้น

การที่จะให้คนงานมีศีลธรรมและประพฤติทางที่ดีที่ชอบ โดยทำให้คนงานมีความกลัวว่าจะทุกข์ยาก เขาเชื่อว่า Poor Law ได้ลดความกลัวดังกล่าวลง เพราะคนงานรู้สึกมีความมั่นคงขึ้น ธรรมชาติมีกฎว่า ลำบากมาก่อนจึงจะสบายทีหลัง ความดีจะเกิดขึ้นจากความชั่วที่